

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

w sprawie **B. R.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej,
na posiedzeniu w dniu 18 stycznia 2024 r.,
zażalenia skazanego
na postanowienie Sądu Najwyższego
z dnia 24 października 2023 r., V KO 71/23,
o odmowie przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania wobec jego
oczywistej bezzasadności,
na podstawie art. 545 § 3 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 marca 2023 r., V KO 3/23, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku skazanego B.R. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 listopada 2019 r., II AKa 247/19, którym utrzymano w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 20 lutego 2019 r., XIV K 101/17. Tym wyrokiem B.R. został uznany za winnego popełnienia przestępstw z art. 207 § 1 i 2 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i in., za które wymierzono mu finalnie karę łączną 15 lat pozbawienia wolności.

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2023 r., V KZ 16/23, powyższe postanowienie zostało uchylone, a sprawa przekazana Sądowi Najwyższemu do ponownego rozpoznania, z uwagi na wystąpienie tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, postanowieniem z dnia 24 października 2023 r., V KO 71/23, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia wniosku skazanego B.R. o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że w swoich pismach skazany nie powołał się na żadną konkretną podstawę wznowienia postępowania. Podkreślono, że z całokształtu jego korespondencji wynika, iż skazany domaga się wznowienia postępowania z uwagi na fakt popełnienia przestępstwa w związku z postępowaniem, co mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Sąd Najwyższy podkreślił, że skazany nie wykazał, aby do popełnienia przestępstwa doszło, zwłaszcza nie przedłożył wymaganego na mocy art. 541 k.p.k. orzeczenia sądu wskazującego na popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. Wniosek skazanego został oceniony jako oczywiście bezzasadny.

Zażalenie na to postanowienie wniósł skazany. Skarżący nie zawarł w zażaleniu konkretnych zarzutów, jednakże w treści swojego pisma powołał się na:

- fakt, że nie wnosił o wznowienie postępowania, ale o wyznaczenie obrońcy do złożenia wniosku o wznowienie postępowania,
- fakt, że Sąd Najwyższy nie zauważył, iż w sprawie zaistniała tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. związana z brakiem udziału skazanego i jego obrońcy w eksperymencie procesowym,
- w jego ocenie nierozpoznanie zarzutów apelacji przez Sąd Apelacyjny w toku postępowania i naruszenie art. 433 § 2 k.p.k.

Ponadto skarżący zakwestionował ocenę dowodów i poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych, powołując się przede wszystkim na przeprowadzone w toku sprawy dowody z zeznań M.K., K.R., opinii biegłego z zakresu medycyny sądowej (w tej części argumentacji skazany wskazuje także na uchybienie z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., wiążąc ją z – jego zdaniem – sprzecznymi wnioskami wynikającymi z oceny ww. dowodów).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, dlatego też Sąd Najwyższy postanowił utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

Rozpoznając wniosek skazanego Sąd Najwyższy procedował prawidłowo i słusznie odmówił przyjęcia wniosku skazanego jako oczywiście bezzasadnego.

Wyjść należy od tego, że zasadnie potraktowano pisma skarżącego inicjujące postępowanie jako osobisty wniosek o wznowienie postępowania. Co prawda pierwsze pismo skazanego (k. 2 akt V KO 3/23) stanowiło wprost wyrażony wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu, jednak w kolejnych pismach (zwłaszcza k. 3-4, k. 12-20, k. 25 akt V KO 3/23) skazany opisał powody, które w jego ocenie powinny powodować wznowienie postępowania (przedstawił argumentację, dlaczego w jego ocenie został niesłusznie skazany). W tej sytuacji Sąd Najwyższy był władny ocenić, czy powody wskazywane przez skazanego mieszczą się w katalogu podstaw wznowienia postępowania karnego, i wobec ustalenia, że tak nie jest – uznać osobisty wniosek skazanego za oczywiście bezzasadny w trybie art. 545 § 3 k.p.k.

Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wyraźnie wynika, że w ocenie Sądu Najwyższego skazany domagał się wznowienia postępowania przede wszystkim z uwagi na zaistnienie przesłanki z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., tj. z powodu popełnienia przestępstwa w toku postępowania. Jak trafnie zauważył Sąd Najwyższy, skarżący nie wykazał faktu popełnienia przestępstwa, które miałoby stanowić podstawę do wznowienia postępowania. Zgodnie z art. 541 § 1 k.p.k. czyn, o którym mowa w art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., musi być ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 k.p.k. lub w art. 22 k.p.k. Skazany podnosi ogólnie fakt popełnienia przestępstwa w toku postępowania, jednakże nie powołuje się na żadne orzeczenie, z którego ten fakt miałby wynikać. Same twierdzenia skazanego o tym, że na jego szkodę popełniono przestępstwo, nie są wystarczającą podstawą do wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. Jednocześnie, co zasadnie zauważa Sąd Najwyższy, znajdujące się w aktach sprawy postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa wydane na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. nie mieści się w katalogu, o którym mowa w art. 541 k.p.k., a także nie zawiera ono w swojej treści faktu „ustalenia przestępstwa”. Prokurator

Prokuratury Rejonowej Gdańsk-Wrzeszcz w Gdańsku postanowieniem z dnia 17 września 2021 r., [...] Ds. [...], odmówił wszczęcia śledztwa co do czynów mających mieć miejsce w toku sprawy skazanego i polegać m.in. na składaniu fałszywych zeznań przez świadków, złożenia fałszywej opinii przez biegłego, przekroczenia uprawnień przez prokuratora i sędziego (k. 3099). To postanowienie zostało utrzymane w mocy postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 14 kwietnia 2022 r., X Kp [...] (k. 3147). W uzasadnieniu postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa prokurator wprost podniósł, że inicjatywa wszczęcia postępowania karnego sprowadza się do próby wymuszenia wydania satysfakcjonującego skazanego rozstrzygnięcia, z kolei Sąd Rejonowy podkreślił, że nie dostrzegł realizacji znamion żadnego z przestępstw, o których mowa w tej sprawie.

W swoim zażaleniu skarżący podnosi nowe okoliczności, o których dotychczas nie było mowy w jego poprzednich pismach. Jednakże argumentacja skazanego, zawarta na stronach 2-6 zażalenia, nie może doprowadzić do jego uwzględnienia, bowiem skazany kwestionuje ocenę dowodów i ustalenia faktyczne poczynione w toku prowadzonego przeciwko niemu postępowania karnego. Tymczasem tego typu okoliczności nie stanowią podstawy do wznowienia prawomocnie zakończonego postępowania. W rezultacie, w żadnym razie nie podważają prawidłowości zaskarżonego postanowienia, w którym słusznie podkreślono, że katalog podstaw wznowienia postępowania karnego jest zamknięty.

Skazany wskazuje także w swoim zażaleniu na nierzetelność kontroli odwoławczej wyroku skazującego, wydanego wobec niego przez Sąd Okręgowy w Gdańsku. Także uchybienia w zakresie kontroli odwoławczej nie mogą stanowić podstawy wznowienia postępowania karnego. Dodatkowo należy podkreślić, że jakość kontroli odwoławczej była badana w związku z rozpoznaniem kasacji obrońcy skazanego, która została oddalona jako oczywiście bezzasadna postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2021 r., III KK 252/20.

Rozpoznając zażalenie Sąd Najwyższy miał na względzie fakt, że w jego treści pojawiły się wskazania na zaistnienie w toku postępowania tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych, tj. uchybień z art. 439 § 1 k.p.k., które stanowią podstawę do wznowienia postępowania z urzędu na podstawie art. 542 §

3 k.p.k. Trzeba jednak podkreślić, że wskazywane tam uchybienia nie wystąpiły. Nie można bowiem mówić o sprzeczności w treści orzeczenia, uniemożliwiającej jego wykonanie (art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.), gdy rozstrzygnięcie sądu karnego stoi w sprzeczności z oczekiwaniami i oceną materiału dowodowego, wyrażaną przez stronę postępowania lub w sytuacji, gdy w ocenie skazanego z dowodów stanowiących podstawę czynienia ustaleń faktycznych wynikają sprzeczne wnioski. Nie stanowi także tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. nieobecność podejrzanego i jego obrońcy, nawet w sprawie o zbrodnię, w toku eksperymentu procesowego przeprowadzonego w postępowaniu przygotowawczym. Wypada zaznaczyć, że problematyka związana z dowodem z eksperymentu procesowego była przedmiotem zarzutu kasacyjnego, który – jak już podniesiono – został oceniony przez Sąd Najwyższy jako oczywiście bezzasadny.

Mając na uwadze powyższą argumentację, należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

[PGW]

[as]